

І.В. Белікова

КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПІДТРИМКИ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Вищий державний навчальний заклад
«Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава, Україна

Мета – обґрунтувати необхідність якісного збору та аналізу інформації про стан здоров'я населення та діяльності закладів охорони здоров'я; проаналізувати кадрове забезпечення закладів охорони здоров'я лікарями-статистиками; довести необхідність ґрунтовної підготовки лікарів-статистиків для сучасної охорони здоров'я.

Методи: системний аналіз, бібліосемантичний.

Результати. Медичний статистик – це фахівець, який повинен володіти знаннями в різних областях. Саме від рівня знань цього працівника залежить правильність обліку даних, на основі яких будується вивчення стану здоров'я населення і приймаються відповідні управлінські рішення. Крім цього, значну частину робочого часу статистик витрачає на формування звітів.

Висновки. Враховуючи важливість медичної інформації, до якої на сьогоднішній день суспільство висуває підвищені вимоги, беручи до уваги необхідність забезпечення медичні заклади кваліфікованими кадрами в галузі статистики, а також всю складність роботи в даній області, існує обґрунтована необхідність якісного підходу до підготовки медичних статистиків. Підготовка в галузі інформаційних технологій, комп'ютерної грамотності, а також пізнання в галузі застосування принципів доказової медицини, забезпечить медичні заклади якісною інформаційною підтримкою.

Ключові слова: управління, лікар-статистик, інформація.

Вступ

Розвиток вітчизняної сфери охорони здоров'я є одним із ключових питань сучасної державної політики.

Ефективне функціонування установ і закладів системи охорони здоров'я неможливе без повної, правдивої, своєчасної та доступної інформації.

Про важливість інформаційного забезпечення процесу управління галуззю охорони здоров'я свідчить те, що вже у 1996 р. Європейська комісія разом із регіональним бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) ініціювали проект створення мережі інформаційного забезпечення галузі охорони здоров'я для країн Східної Європи [3].

Серед невідкладних завдань вітчизняної системи охорони здоров'я на перший план виступає вдосконалення кадрової політики. Кадровий потенціал є вагомою складовою ресурсного забезпечення системи охорони здоров'я [2].

Мета роботи – довести важливість якісного збору та аналізу інформації щодо здоров'я населення та діяльності закладів охорони здоров'я; проаналізувати кадровий склад лікарів-статистиків; показати необхід-

ність ґрунтовної підготовки статистиків для сучасної галузі охорони здоров'я.

Методи дослідження: системний аналіз, бібліосемантичний.

Результати дослідження та їх обговорення

На сьогодні рівень інформаційного забезпечення охорони здоров'я значно відстає від потреб самої галузі охорони здоров'я, будучи незадовільним як за обсягом, так і за оперативністю отримання інформації та її аналітичною цінністю.

Слід зауважити, що збереження інформації на розрізних паперових носіях (традиційних амбулаторних картах пацієнта, окремих документах встановленої форми) в різних лікувально-профілактичних установах приводить до частоті втрати даних, а також до невчасного отримання інформації суб'єктами управління.

Інформація, що збирається та накопичується в установах охорони здоров'я, багато в чому визначає можливості функціонування як самої установи, так і системи охорони здоров'я в цілому.

На основі отриманих даних приймаються управлінські рішення, що стосуються діагностики та лікування хворих, формуються потоки пацієнтів, плануються і розподіляються ресурси установи.

Будь-які стратегічні рішення в охороні здоров'я приймаються після аналізу узагальненої інформації, отриманої здебільшого з установ охорони здоров'я. Наукові розробки, аналітичні огляди, прогнози і плани по галузі в цілому та за окремими напрямками будуються на основі інформації, яка формується в установах охорони здоров'я.

Основним постачальником інформації для прийняття управлінського рішення є статистична служба медичних установ, що представлена переважно медичними статистиками.

Усього по Україні працює 974 лікарі-статистики, показник забезпеченості – 0,21 на 10 тис. населення.

У лікувально-профілактичних закладах налічується 1493,75 штатної посади лікарів-статистиків, з них 1208,50 зайнятої, загальна укомплектованість лікарями становить 49,8. Укомплектованість посад статистиків з урахуванням спеціалістів з вищою немедичною освітою дорівнює 61,3.

В установах охорони здоров'я дана категорія осіб, відповідно до Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників (вип. 78. Охорона здоров'я), затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України 29.03.2002 р. № 117 (зі змінами та доповненнями), повинна мати: повну вищу медичну освіту (спеціаліст, магістр) за напрямом підготовки «Медицина», свідоцтво про проходження інтернатури за однією зі спеціальностей медичного профілю з наступною спеціалізацією з «Організації і управління охороною здоров'я», а також сертифікат лікаря-спеціаліста [1].

Крім цього, лікар-статистик має знати і застосовувати у своїй діяльності:

- чинне законодавство про охорону здоров'я та нормативні документи, які регламентують професійну діяльність, права та обов'язки лікаря-статистика;
- теоретичні основи соціальної гігієни та організації охорони здоров'я;
- організацію статистичної служби в Україні;
- організацію системи обліку і звіту медичних установ;
- форми статистичного обліку і звіту та порядок їх ведення;
- методи обробки та аналізу статистичних даних;
- основи користування комп'ютером, технологію машинної обробки статистичних даних;
- методологію проведення суцільних та вибіркового статистичних і клініко-статистичних досліджень;
- сучасну літературу за фахом і методи її узагальнення;
- організацію статистичної служби в зарубіжних країнах і основні статистичні матеріали, які публікують Всесвітня організація охорони здоров'я і Організація Об'єднаних Націй.

Коло знань медичного статистика достатньо широке. Воно передбачає використання спеціальних знань, навичок і умінь, які істотно відрізняються від тих, які необхідні іншим категоріям медичного персоналу. Так, медичний статистик повинен не просто знати правила експлуатації комп'ютерної техніки, але й активно використовувати її у своїй роботі, у тому числі, крім простих операторських прийомів, вміти формувати електронні таблиці з необхідним набором формул, витягувати з наявних баз даних необхідну для відповідей на запити інформацію; графічно подавати дані для аналізу тощо. Медичний статистик має впевнено володіти основними математичними методами, статистичними прийомами (розрахунки середніх значень і відносних показників, аналіз динамічних рядів тощо), вміти організувати статистичне дослідження. Ці специфічні знання слід застосовувати нарівні зі знаннями медичними. Суттєвою особливістю роботи є необхідність навчати і контролювати, у межах своєї компетентності, персонал, який стоїть вище за ієрархією.

Медичний статистик повинен володіти знаннями Міжнародної статистичної класифікації хвороб і проблем, пов'язаних зі здоров'ям населення. Саме від рівня цих знань і ретельності їх застосування залежить правильність кодування захворюваності та смертності, на основі яких будується вивчення стану здоров'я населення і приймаються відповідні управлінські рішення.

Слід зауважити, що поява автоматизованих систем для збору та обробки статистичних даних жодною мірою не скасовує контроль вхідних документів і звірку отриманих узагальнених даних, тим самим не зменшує провідну роль медичного статистика.

Крім власне обліку, статистики складають звіти, що потребує копійки праці, особливо останнім часом.

Крім річної звітності, статистики проводять численні моніторинги щодо заходів на виконання Указу Президента України «Про національний план дій на 2012 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2012–2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» № 187/2012 р. від 12.03.2012 р., а також модернізують охорону здоров'я, стежать за станом здоров'я населення (рівні захворюваності на грип, пневмонію); додатковим лікарським забезпеченням, критеріями ефективності роботи лікарів, якості медичної допомоги тощо [4].

Слід зауважити, що, згідно з Порядком встановлення надбавок за обсяг та якість виконаної роботи працівникам закладів охорони здоров'я, які надають первинну медичну допомогу та є учасниками пілотного проекту з реформування системи охорони здоров'я, затвердженим постановою Кабінетом Міністрів України 20.05.2013 р., до основних обов'язків медичних статистиків входить визначення відповідних середніх показників серед закладів охорони здоров'я, що надають первинну медичну допомогу, відповідно до цих

показників визначають надбавку до заробітної плати лікарів за якість роботи.

Таким чином, роль медичних статистиків у діяльності закладів охорони здоров'я незаперечна. Оцінюючи кадровий потенціал слід зробити висновок, що сьогодні спостерігається недостатня укомплектованість штатів медичних статистиків, а подеколи – недостатня їх кваліфікація.

Висновки

З огляду на всю важливість медичної інформації, до якої суспільство висуває особливі вимоги, а також на необхідність забезпечення закладів охорони здоров'я кваліфікованими кадрами в галузі медичної статисти-

ки, необхідно більше уваги приділяти підготовці фахівців саме з медичної статистики. Беручи до уваги складність роботи статистиків, слід більш ретельно готувати фахівців у період додипломної освіти (інформаційні технології, комп'ютерна грамотність, методи розрахунків статистичних показників та їх аналіз), а також виключити формальний підхід до підвищення кваліфікації даної категорії фахівців.

Кваліфіковані кадри здатні забезпечити достатній рівень впровадження інформатизації закладів охорони здоров'я.

Перспективи досліджень полягають у подальшому вивченні питань кадрового забезпечення інформаційної підтримки закладів охорони здоров'я.

Література

1. *Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників.* – Вип. 78. Охорона здоров'я / наказ МОЗ України 29.03.2002 р. № 117 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.moz.gov.ua>. – Назва з екрана.
2. *Кадрова політика в реформуванні вітчизняної сфери охорони здоров'я аналітична доповідь.* – К., 2012. – С. 35.
3. *Ларіна Р. Р.* Державний механізм забезпечення інформатизації системи охорони здоров'я : монографія / Р. Р. Ларіна, А. В. Владзимирський, О. В. Балуєва. – Донецьк, 2008. – С. 252.
4. *Про Національний план дій на 2012 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010–2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» :* Указ Президента України від 12.03.2012 р. № 187/2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.

Дата надходження рукопису до редакції: 26.12.2013 р.

Кадровое обеспечение информационной поддержки учреждений здравоохранения

И.В. Беликова

Высшее государственное учебное заведение
«Украинская медицинская стоматологическая академия»,
г. Полтава, Украина

Цель – обосновать необходимость качественного сбора и анализа информации о здоровье населения и деятельности учреждений здравоохранения; проанализировать кадровое обеспечение учреждений здравоохранения врачами-статистиками; доказать необходимость основательной подготовки врачей-статистиков для современного здравоохранения.

Методы: системный анализ, библиосемантический.

Результаты. Медицинский статистик – это специалист, который должен обладать знаниями в различных областях. Именно от уровня знаний этого работника зависит правильность учета данных, на основе которых строится изучение состояния здоровья населения и принимаются соответствующие управленческие решения. Помимо собственно учета, статистик значительную часть времени занимается составлением отчетов, что требует большого кропотливого труда, особенно в последнее время.

Выводы. Учитывая всю важность медицинской информации, к которой на сегодняшний день общество предъявляет повышенные требования, принимая во внимание необходимость обеспечения системы здравоохранения квалифицированными кадрами в области медицинской статистики, а также всю сложность работы в данной области, существует актуально обоснованная необходимость качественного подхода к обучению медицинских статистиков. Подготовка в области информационных технологий, компьютерной грамотности, а также в области использования принципов доказательной медицины, обеспечит учреждения здравоохранения качественной информационной поддержкой.

Ключевые слова: управление, врач-статистик, информация.

Recruitment providing information support of health care institutions

I.V. Byelikova

Higher medical educational institution
of Ukraine «UMSA»,
Poltava, Ukraine

Purpose. The aim of this study is substantiation the necessity of qualitative data collection and analysis of information on health and health-care facilities, analyzing personnel provide by doctors-statisticians of health facilities, to prove the necessity of thorough training for medical statisticians for modern health care.

Materials and methods: system analysis, semantic library.

Results. Medical statistician is a person who must have knowledge in various fields. That is on the skill level of this specialist depends correctness of the account, based on which is constructed the study of public health and to makes appropriate management decisions. Besides, the statistician spends a considerable part of working hours for formation of reports.

Conclusion. Considering the importance of health information, which today society places high demands, taking into account the need for health systems by qualified personnel in the field of medical statistics, as well as the complexity of the work in this area, there is actually a legitimate need qualitative approach to training of medical statisticians.

Training in the field of information technology, computer literacy, as well as in the use of evidence-based medicine, provide health care facilities by quality information support.

Key words: management, doctor-statistician, information.

Відомості про автора

Белікова Інна Володимирівна – к.мед.н., доц. кафедри соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я з біостатистикою та медичним правознавством Вищого державного навчального закладу «Українська медична стоматологічна академія»; вул. Шевченка, 23, м. Полтава, 36011, Україна; e-mail: belikova.05@mail.ru.